

គំនុត្រ

กระทรวงมหาดไทย

กันยายน ๒๕๖๐

เรื่อง การแก้ไขปัญหาสถานะบุคคลและสัญชาติ

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง หนังสือกราฟกรรมหาดใหญ่ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๒๖๒๖ ลงวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๘

ໃບໃຈຂອງທ່ານ

สรุปงานสัมมนาวิชาการ เรื่อง “ ในความเป็นพลเมืองของรัฐไทย”

ตามที่กระทรวงมหาดไทย ได้แจ้งจังหวัดให้ดำเนินการเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาสถานะบุคคล และสัญชาติตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข วิธีการและขั้นตอนต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ให้ถูกต้อง เป็นธรรมกับประชาชนทุกคนที่มาขอรับบริการ ตลอดจนให้ເຂົ້າໃສ'และให้ความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ของราชภรในพื้นที่อย่างจริงจัง ความละเอียดตามหนังสือที่อ้างถึง นั้น

เมื่อวันจันทร์ที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานพระราชดำรัสเปิดการสัมมนาวิชาการ เรื่อง "ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับสัญชาติและสิทธิในความเป็นพลเมืองของรัฐไทย" ซึ่งจัดโดย สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย สถานทูต分鐘ประเทศไทย ศูนย์ความเป็นเลิศ นโยบายสาธารณะและธรรมาภิบาล เยอรมัน-อุษาคเนย์ และมูลนิธิไทยเพื่อคนมีปัญหาสิทธิและสถานะบุคคล โดยมีข้อความสำคัญตอนหนึ่งว่า "... ปัจจุบันประเทศไทยเราได้พยายามพัฒนากฎหมายว่าด้วยสัญชาติ และสิทธิแห่งความเป็นพลเมืองของรัฐไทย ให้มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศ แต่ในความเป็นจริงพบว่า ปัญหายังคงมีอยู่ และค้างค้างมายนาน หาข้อยุติไม่ได้ เพราะมีข้อจำกัดหรือข้อข้องต่าง ๆ หลายอย่างหลายประการ เป็นเหตุให้ชนกลุ่มน้อยกลายเป็นผู้ด้อยโอกาส ไม่สามารถเข้าถึงสิทธิที่พึงมีพึงได้ตามหลักสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะในเรื่องการศึกษา อาชีพ และการรักษาพยาบาลยามเจ็บป่วย ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องจึงต้องร่วมกันขับคิดต่อไปอย่างรับคอบ เพื่อหมายตกรกรที่theme สม เป็นที่ตกลงกันได้ และทันยุคทันเหตุการณ์ อีกทั้ง มาตรการนั้นๆ ต้องไม่มีส่วนลิด落ต่อนสิทธิขั้นพื้นฐานที่กลุ่มนี้เหล่านั้นพึงได้รับตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ที่ไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ยอมรับและสนับสนุน หากกฎหมายว่าด้วยเรื่องดังกล่าวปราကูผลดีในทางปฏิบัติ ก็ย่อมเป็นคุณแก่บ้านเมืองของเราเป็นอย่างมาก..."

กระทรวงมหาดไทย พิจารณาแล้วเห็นว่ากระทรวงและราชสำนักล่าวมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง สมควรที่ข้าราชการกระทรวงมหาดไทยซึ่งมีภารกิจและอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้โดยตรง ควรจะได้รับ ไม่เกล้าไม่กระหม่อมนำไปปฏิบัติ เต็มกำลังความสามารถให้เกิดความถูกต้องเพื่อความมั่นคงของประเทศสืบไป นอกจากนี้ ในงานดังกล่าวได้จัดให้มีเวทีอภิปรายเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและการแก้ไข โดยภาคประชาชน นักวิชาการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานสถานะ บุคคลและสัญชาติในทุกระดับชั้น จึงขอส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องจากการจัดงานสัมมนาดังกล่าวมาเพื่อให้จังหวัด และกรุงเทพมหานครสำนักงานท้องถิ่น และสำนักงานเขตทุกแห่ง ให้ศึกษาเป็นความรู้ ในการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ต่อไป ทั้งนี้ ให้ชี้แจงทำความเข้าใจ กำชับเจ้าพนักงานและเจ้าหน้าที่ทุกระดับ ที่รับผิดชอบงานเรื่องสถานะบุคคลและสัญชาติ รวมถึงกำหนด ผู้ใหญ่บ้าน ให้ปฏิบัติตามกฎหมายและนโยบายของ รัฐอย่างจริงจัง ทั่วถึง และเป็นธรรม รวมทั้งให้ช่วยกันป้องกันมิให้เกิดการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจาก นโยบายดังกล่าวในทุกขั้นตอนการปฏิบัติ

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายกฤษณะ บุญราษฎร์)
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง
สำนักบริหารการทะเบียน
โทร. ๐-๒๗๙๑-๗๓๗๕-๒๐
โทรศัพท์ ๐-๒๙๐๖-๘๒๑๖

พระราชดำรัส
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ในพิธีเปิดการสัมมนาวิชาการ
หัวข้อ “ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับสัญชาติและสิทธิในความเป็นพลเมืองของรัฐไทย”
ณ ห้องน้ำมูลพิพิธบลลรุ่ม โรงแรม เดอะ สุโกรล ถนนศรีอยุธยา แขวงพญาไท เขตราชเทวี
กรุงเทพมหานคร
วันจันทร์ ที่ ๑๐ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐

.....

ข้าพเจ้ายินดีที่ได้มาเป็นประธานเปิดการสัมมนาทางวิชาการหัวข้อ ปัญหาทางกฎหมาย
เกี่ยวกับสัญชาติและสิทธิในความเป็นพลเมืองของรัฐไทย ที่จัดขึ้นวันนี้

ปัจจุบันประเทศไทยได้พยายามพัฒนากฎหมายว่าด้วยสัญชาติ และสิทธิแห่งความเป็น
พลเมืองของรัฐไทย ให้มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศ แต่ในความ
เป็นจริงพบว่า ปัญหายังคงมีอยู่และค้างค้างนานนาน หาข้อยติไม่ได้ เพราะมีข้อจำกัดหรือข้อขัดข้อง
ต่างๆ หลายอย่างหลายประการ เป็นเหตุให้คนกลุ่มนี้ถูกกล่าวเป็นผู้ด้อยโอกาส ไม่สามารถเข้าถึง<sup>สิทธิที่พึงมีพึงได้ตามหลักสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะในเรื่องการศึกษา อาชีพ และการรักษา<sup>พยาบาลยามเจ็บป่วย ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องจึงต้องร่วมกันขับคิดต่อไปอย่างรอบคอบ เพื่อหารือการ
ที่เหมาะสม เป็นที่ตกลงกันได้ และทันยุคทันเหตุการณ์ อีกทั้งมาตรการนั้นๆ ต้องไม่มีส่วนลิด落ต่อน
สิทธิขั้นพื้นฐานที่ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำ เช่น ที่ได้รับตามปฏิญญาสาがらว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ที่ไทยเป็นประเทศ
หนึ่งที่ยอมรับและสนับสนุน หากกฎหมายว่าด้วยเรื่องดังกล่าวปราကุผลดีในทางปฏิบัติ ก็ย่อม^{เป็นคุณแก่บ้านเมืองของเราเป็นอย่างมาก}</sup></sup>

ข้าพเจ้าขอเปิดงานสัมมนาทางวิชาการ ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับสัญชาติและสิทธิในความ
เป็นพลเมืองของรัฐไทย ณ บัดนี้ ขอให้การแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นของที่ประชุม นำไปสู่ข้อสรุปที่จะ
ช่วยให้การแก้ไขปัญหาของชาติประสบผลสำเร็จ และขออวยพรให้ทุกๆ ท่านที่มาพร้อมกันในที่นี้
มีแต่ความสุขสวัสดิ์โดยทั่วถ้วน

.....

คำนำรายงาน

เรื่อง สถานการณ์และแนวทางการแก้ไขปัญหาคนไร้รัฐไร้สัญชาติในประเทศไทย

โดย นายกฤษฎา บุญราช ปลัดกระทรวงมหาดไทย

๑. ความหมายของคนไร้รัฐไร้สัญชาติ

อนุสัญญาว่าด้วยสถานภาพคนไร้สัญชาติ (The Convention relating to the Status of Stateless Persons) ค.ศ.๑๙๕๔ ให้ความหมายของ “คนไร้รัฐไร้สัญชาติ” หมายถึง “บุคคลที่ไม่ได้รับการพิจารณาให้เป็นคนชาติจากรัฐใดภายใต้บัญญัติกฎหมายของรัฐ” หรือกล่าวสั้นๆ ก็คือ บุคคลที่ไม่มีประเทศโดยอิริยาบถเป็นคนชาติของประเทศไทย

สำหรับประเทศไทย นักวิชาการทางด้านสถานะบุคคลของไทยจึงได้แยกคำดังกล่าวออกเป็นสองคำ คือคำว่า “คนไร้รัฐ” หรือ Stateless persons หมายถึง คนที่ไม่ถูกบันทึกการบุคคลในทะเบียนราษฎรของรัฐใดเลยบนโลก และคำว่า “คนไร้สัญชาติ” หรือ Nationalityless persons หมายถึง คนที่ไม่ได้รับการบันทึกในสถานะคนถือสัญชาติของรัฐใดเลยบนโลกนี้ และเมื่อไม่ได้รับการจดบันทึกว่าเป็นคนไทย คนไร้รัฐไร้สัญชาติจึงอยู่ในสถานะเป็นคนต่างด้าว

๒. ที่มาของคนไร้รัฐไร้สัญชาติในประเทศไทย

คนไร้รัฐไร้สัญชาติในประเทศไทย จำแนกตามที่มาของบุคคลได้เป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่

๒.๑ **กลุ่มคนที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทย** เกิดจากสถานการณ์ของการเคลื่อนย้ายประชารัฐข้ามชาติในลักษณะต่างๆ โดยเฉพาะการอพยพหนีภัยจากการสู้รบ หรือภาวะสงครามในอดีตในประเทศไทยเพื่อบ้าน หรือหนีความอดอยากยากจนจากประเทศไทยต้นทางเข้ามาอาศัยในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก รวมถึงการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชนผ่าที่อาศัยอยู่ตามแนวชายแดนของประเทศไทย บางกลุ่มเข้ามาอยู่เป็นเวลานานหลายสิบปี เช่น เวียดนามอพยพ ลาวอพยพ เมอร์อพยพ อดีทหารจีนคนชาติ จีนฮ่ออพยพผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า ชาวเขา บุคคลบันพันที่สูงเชื้อสายมอญ หรือไทยใหญ่ เป็นต้น

๒.๒ **กลุ่มคนที่เกิดในประเทศไทย** ซึ่งเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์การได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามหลักดินแดน ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๑๕ เป็นต้นมา โดยได้มีการประกาศใช้ประกาศของคณะปฏิริวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ทำให้ผู้ที่เกิดในประเทศไทยโดยมีบิดามารดาเป็นคนต่างด้าวที่เข้ามาอยู่ประเทศไทยเป็นการชั่วคราว หรือเข้าเมืองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายถูกถอนสัญชาติหรือไม่ได้รับสัญชาติไทยโดยการเกิดต่อมามาแม้ว่าประกาศของคณะปฏิริวัติฉบับนี้จะถูกยกเลิกไป แต่หลักเกณฑ์เรื่องการได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามหลักดินแดนอย่างมีเงื่อนไข ยังคงใช้ต่อมาจนถึงปัจจุบันนี้ ทำให้เด็กที่เกิดในประเทศไทยจำนวนมากตกเป็นคนต่างด้าวที่ไร้สัญชาติ โดยการจะให้สัญชาติไทยกับผู้ที่เกิดในประเทศไทยดังกล่าว เป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และจะให้ได้เฉพาะบุคคลที่มีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการนั้นตรีกำหนด

๓. ประเภทของคนต่างด้าวหรือคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย

กระทรวงมหาดไทย ได้สำรวจจัดทำทะเบียนประวัติผู้อพยพหลบหนีเข้าเมืองที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลานาน รวมถึงการจัดทำทะเบียนราษฎรและกำหนด เลขประจำตัวสำหรับคนต่างด้าว

โดยข้อมูลจากฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ณ วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ มีคนต่างด้าวที่ได้รับการจัดทำทะเบียนราษฎร มีเลขประจำตัว ๓๗ หลัก จำนวน ๒๒,๔๘๖,๐๘๙ ราย จำแนกตามสถานะการอาศัยอยู่ในประเทศไทยได้ ดังนี้

๓.๑ กลุ่มคนต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมาย (ถือห้องสืบเดินทาง) กลุ่มนี้จะมีสถานะ เป็นผู้ได้รับอนุญาตให้อาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นการชั่วคราวมีจำนวน ๔๕,๓๓๑ ราย

๓.๒ กลุ่มคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้มีลั่นที่อยู่ในประเทศไทย (ถือใบสำคัญถิ่นที่อยู่และใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว) มีจำนวน ๖๕,๔๕๙ ราย

๓.๓ กลุ่มนชนกลุ่มน้อยและกลุ่มชาติพันธุ์ ๑๙ กลุ่ม และบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนอีก ๓ กลุ่ม คือ กลุ่มเด็กนักเรียนนักศึกษา กลุ่มคนไร้รากเหง้า ไม่ปรากฏบุพการีหรือญาติบุพการีท่องเที่ยวแต่ วัยเยาว์ และกลุ่มคนที่ทำคุณประโยชน์แก่ประเทศไทย คนกลุ่มนี้มีสถานะเป็นคนต่างด้าวที่ได้รับผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นการชั่วคราว ปัจจุบันมีอยู่จำนวน ๔๘๔,๑๐๕ ราย และเป็นกลุ่มคนไร้รัฐไร้สัญชาติ ซึ่งรัฐบาลมีนโยบายแก้ไขปัญหาเรื่องสถานะบุคคลและสัญชาติ

๓.๔ กลุ่มบุตรของคนต่างด้าวที่เกิดในประเทศไทยซึ่งไม่ได้สัญชาติ ที่ได้รับการแจ้งเกิด (มีสูติบัตร) จำนวน ๒๙๖,๔๖๗ ราย (ไม่รวมบุตรของชนกลุ่มน้อยและกลุ่มชาติพันธุ์)

๓.๕ กลุ่มผู้ลี้ภัยการสู้รบจากประเทศเมียนมา ที่อยู่ในที่พักพิงชั่วคราวในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ตาก กาญจนบุรี และราชบุรี กลุ่มนี้มีสถานะเป็นคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง การให้อาศัยอยู่ในประเทศไทย เป็นไปตามหลักมนุษยธรรม ปัจจุบันมีจำนวน ๑๐๑,๗๓๓ ราย

๓.๖ กลุ่มแรงงานต่างด้าวสัญชาติเมียนมา ลาว และกัมพูชา กลุ่มนี้มีสถานะเป็นคนต่างด้าวที่ได้รับผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นการชั่วคราวเพื่อรอส่งกลับหรือไปพิสูจน์สัญชาติกับประเทศไทย ต้นทาง ปัจจุบันมีอยู่จำนวน ๑,๔๔๔,๔๑๔ ราย

๔. มาตรการและแนวทางการแก้ไขปัญหาคนไร้รัฐไร้สัญชาติของรัฐไทยในด้านต่างๆ

เนื่องจากปัญหาของคนไร้รัฐไร้สัญชาติมีสภาพของปัญหาแตกต่างกัน รัฐบาลจึงได้กำหนดนโยบาย มาตรการและวิธีการแก้ไขปัญหาสถานะบุคคลและสัญชาติของคนไร้รัฐไร้สัญชาติ ดังนี้

๔.๑ การแก้ไขปัญหาบุคคลที่ไม่มีเอกสารการทะเบียนราษฎร กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยได้ปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ.๒๕๓๔ ให้นายทะเบียน สามารถจัดทำทะเบียนราษฎรให้กับคนไร้รัฐไร้สัญชาติได้เหมือนคนไทยทั่วไป โดยเฉพาะ

(๑) การรับแจ้งการเกิดและออกสูติบัตรให้กับคนที่เกิดในประเทศไทยทุกคนไม่ว่าบิดามารดา ของเด็ก จะเป็นคนต่างด้าวประเภทใด มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่ก็ตาม

(๒) การจัดทำทะเบียนประวัติ และกำหนดให้เลขประจำตัว ๓๗ หลัก

(๓) การจัดทำบัตรประจำตัว ให้ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ ๕ ปี ถึง ๗๐ ปี เป็นบัตรແอบแม่เหล็ก

๔.๒ การแก้ไขปัญหารেื่องสิทธิอาศัยในประเทศไทย เพื่อให้บุคคลเหล่านี้ซึ่งมีสถานะเป็นคนที่เข้าเมืองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย สามารถอาศัยอยู่ในประเทศไทยได้ โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายคนเข้าเมือง และมติคณะรัฐมนตรีให้คนไร้รัฐไร้สัญชาติสามารถอาศัยอยู่ในประเทศไทยได้โดยถูกต้อง และให้คนไร้รัฐไร้สัญชาติที่มีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะรัฐมนตรีกำหนด สามารถขอมีสถานะ

เป็นคนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมาย (ขอใบสำคัญถินที่อยู่) ซึ่งครั้งหลังสุด คณะกรรมการต้องได้มีมติ เมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๓

๔.๓ การแก้ไขปัญหาเรื่องสัญชาติสำหรับบุตรของคนไทยที่เกิดในประเทศไทย ตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ ซึ่งสามารถดำเนินการได้หลายกรณี ข้ออยู่กับข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสถานะของบุคคลนั้นๆ ซึ่งเป็นตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดไว้ เช่น

(๑) บุคคลที่ถูกถอนสัญชาติไทยหรือไม่ได้สัญชาติไทยตามประกาศของคณะกรรมการปฏิรูปตัวบัญชี๓๗ สามารถยื่นคำขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านได้ตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยเป็นอำนาจของนายอำเภอเป็นผู้อนุมัติ

(๒) กรณีคนที่เกิดในประเทศไทย โดยมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวที่ เข้ามาอยู่ในประเทศไทยโดยผิดกฎหมาย หรือเข้ามาอยู่ชั่วคราวนั้น ให้สามารถขอสัญชาติไทยจากกระทรวงมหาดไทยได้เป็นการเฉพาะรายหรือเป็นการทั่วไป ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการต้องกำหนด ซึ่งรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้อนุมัติหลักเกณฑ์การให้สัญชาติไทยเป็นการทั่วไปให้แก่กลุ่มคน ไร้รัฐสัญชาติตามคณะกรรมการต้องกำหนดวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๙ โดยบุคคลที่สามารถขอสัญชาติไทยประกอบด้วย

กลุ่มที่ ๑ บุตรของชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มชาติพันธุ์ โดยมีเงื่อนไขว่าบิดาหรือมารดาที่เป็นชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มชาติพันธุ์ จะต้องเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑๕ ปีนับถึงวันที่บุตรยื่นคำขอสัญชาติไทย และจะต้องมีทะเบียนประจำตัวที่ทางราชการได้จัดทำให้ไว้

กลุ่มที่ ๒ คนที่เกิดในประเทศไทยโดยบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวอีกที่ไม่ใช่ชนกลุ่มน้อยฯ โดยมีเงื่อนไขว่าจะต้องเรียนต่อเนื่องในประเทศไทยจนจบการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีจากสถาบันการศึกษาในประเทศไทย แต่ถ้าจบการศึกษาจากสถาบันในต่างประเทศ จะต้องเป็นกรณีที่ได้รับทุนการศึกษาจากหน่วยงานของรัฐ ส่วนเด็กนักเรียนนักศึกษาที่ยังเรียนไม่จบปริญญาตรีแต่มีความจำเป็นต้องได้สัญชาติไทย จะต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยก่อน จึงจะขอสัญชาติไทยได้

กลุ่มที่ ๓ เด็กนักเรียนนักศึกษาที่เป็นคนไร้根 หรือไร้ราษฎร์ ไม่ได้สัญชาติไทย แต่ต้องมีบิดาและมารดาที่ต่อเนื่องในประเทศไทยเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี และต้องมีหนังสือรับรองความเป็นคนไร้根 หรือไร้ราษฎร์ที่ออกให้โดยหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จึงจะขอสัญชาติไทยได้

๕. สรุปผลการดำเนินการให้สถานะคนเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายและการให้สัญชาติไทย

ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๓๕ ถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ.๒๕๖๐ กระทรวงมหาดไทยได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาสถานะบุคคลและสัญชาติให้กับคนไร้รัฐสัญชาติ แล้วดังนี้

๕.๑ พิจารณาอนุมัติให้สัญชาติไทยแก่ผู้ที่เกิดในราชอาณาจักรไทยแต่ไม่ได้สัญชาติไทยตามหลักต้นเด่น จำนวนทั้งสิ้น ๒๕๕,๘๗๓ ราย ในจำนวนนี้เป็นเด็กนักเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และเด็กนักเรียนโรงเรียนในพระราชนูเคราะห์ จำนวน ๑๓,๑๒๘ ราย

๕.๒ ให้สถานะคนเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายแก่กลุ่มนักเรียนและนักศึกษาที่ไม่ได้สัญชาติไทย จำนวน ๓๐,๘๘๑ ราย

๖. การแก้ไขปัญหาสิทธิมนุษยชนที่จำเป็น นอกเหนือจากการได้สถานะบุคคลหรือสัญชาติ

รัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้คำนึงถึงสิทธิมนุษยชนของคนไร้รัฐ权สัญชาติที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต จึงได้กำหนดนโยบายผ่านมติคณะรัฐมนตรีให้กลุ่มคนไร้รัฐ权สัญชาติในประเทศไทยได้รับสิทธิที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ได้แก่

๖.๑ ด้านการรักษาพยาบาล : อนุมัติให้กระทรวงสาธารณสุขรับผิดชอบการรักษาพยาบาลคนไร้รัฐ权สัญชาติกลุ่มที่รัฐบาลมีนโยบายแก้ไขปัญหาสถานะและสัญชาติ และกลุ่มที่อยู่ระหว่างการพิสูจน์สัญชาติของนายทะเบียนเพื่อการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน โดยรัฐบาลสนับสนุนงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลรายละ ๒,๒๔๐ บาท/คน/ปี

๖.๒ ด้านการศึกษา : ให้โรงเรียนและสถานศึกษาทุกแห่งรับเด็กที่ไม่มีสัญชาติไทยทุกคนเข้าเรียน และเมื่อเรียนจบแล้วจะต้องออกหลักฐานรับรองผลการเรียนให้ทุกราย โดยรัฐบาลสนับสนุนงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับอุดหนุนการศึกษาชั้นอนุบาล (๑,๓๐๐ บาท/ คน/ปี) ประถมศึกษา (๑,๙๐๐ บาท/ คน/ปี) มัธยมศึกษาตอนต้น (๓,๕๐๐ บาท/ คน/ปี) และมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ : ปวช. (๓,๘๐๐ บาท/ คน/ปี)

๖.๓ ด้านการประกอบอาชีพ : เที่นขอบตามข้อเสนอของคณะกรรมการพิจารณาการทำงานของคนต่างด้าว ให้คนไร้รัฐ权สัญชาติที่รัฐบาลมีนโยบายแก้ไขปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลสามารถทำงานได้ทุกประเภทงานตามที่กฎหมายกำหนด

๖.๔ ด้านสิทธิอาชัยและการเดินทาง : ให้บุคคลกลุ่มนี้อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดที่ได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนประจำตัว และสามารถขออนุญาตนายอำเภอเดินทางออกนอกเขตจังหวัดได้ และหากมีเหตุจำเป็นตามกฎหมายก็สามารถย้ายเปลี่ยนแปลงจังหวัดได้

๖.๕ ด้านการก่อตั้งครอบครัว : สามารถจดทะเบียนสมรส และจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรมได้ เช่นเดียวกับคนไทย

๗. ปัญหาอุปสรรค และข้อท้าทายในการแก้ไขปัญหา

๗.๑ สถานการณ์การเคลื่อนย้ายถิ่นของประชาชนข้ามชาติยังคงมีอย่างต่อเนื่อง ทั้งการหลบหนีเข้าเมืองทั่วไป และการพยพหนีภัยความตายนจากการสรุบหรือความอดอยากจากประเทศไทยตันทาง เช่น กลุ่มชาวโรHINGYA กลุ่มแรงงานต่างด้าว กลุ่มชาวบังคลาเทศหลบหนีเข้าเมือง

การแก้ไข ต้องใช้การผสมผสานระหว่างมาตรการบังคับใช้กฎหมาย การคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชน ความมั่นคงของประเทศ และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

๗.๒ กฎหมายและนโยบายที่ใช้อยู่ปัจจุบัน ยังไม่ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายที่มีลักษณะเฉพาะ เช่น คนไร้根荄 ที่ไม่สามารถพิสูจน์ตนยังสถานะการเกิดของตน ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการแก้ไขปัญหาให้บรรลุผลสำเร็จ

การแก้ไข กระทรวงมหาดไทยโดย พลเอก อนุพงษ์ เพื่อจัดตั้ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เสนอแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ.๒๕๓๔ เพื่อรับรองสถานะการเกิดของคนไร้根荄 ที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลานาน ในทำนองเดียวกับกฎหมายของต่างประเทศ ปัจจุบันอยู่ระหว่างการเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีพิจารณา

บทสรุป ความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาการไร้รัฐวิธีสัญชาติอย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ

- กฎหมายและนโยบายต้องเปิดโอกาสให้ดำเนินการได้อย่างเหมาะสม เป็นธรรม
 - หลักเกณฑ์ต้องยึดหยุ่น ปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ด้านความมั่นคงของชาติและสิทธิของมนุษยชน
 - ต้องสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ให้ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพลดการใช้คลพินิจ และไม่เป็นซ่องทางให้เจ้าหน้าที่ใช้นโยบายหรือระเบียบกฎหมายที่มีความ слับซับซ้อนไปแสวงหาประโยชน์อันมิชอบด้วยกฎหมายจากคนไร้รัฐวิธีสัญชาติตัวราย
 - ขณะเดียวกันก็ต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับความสะดวกอย่างเหมาะสมไม่สร้างภาระให้กับประชาชนและเคารพสิทธิของประชาชน
-

สรุปงานสัมมนาวิชาการ เรื่อง ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับสัญชาติและสิทธิในความเป็นพลเมืองของรัฐไทย

งานสัมมนาวิชาการ เรื่อง "ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับสัญชาติและสิทธิในความเป็นพลเมืองของรัฐไทย" เมื่อวันจันทร์ที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ซึ่งจัดโดย คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย สถานทูตผู้รั่งเศสในประเทศไทย ศูนย์ความเป็นเลิศด้านนโยบายสาธารณะและธรรมาภิบาล เยอรมัน-อุษาคเนย์ และมูลนิธิไทยเพื่อคนเมือง ปัญหาสิทธิและสถานะบุคคล แบ่งออกเป็น ๓ ส่วน คือ

(๑) ช่วงเช้า ประกอบด้วยพิธีเปิดการสัมมนา โดย สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และการบรรยายเกี่ยวกับการบริหารจัดการปัญหาคนไร้รัฐไร้สัญชาติโดยวิทยากร ๓ ท่าน ไทย-ผู้รั่งเศรษฐมั่น

(๒) ช่วงบ่าย (ครึ่งแรก) เป็นการจัดเวลาที่ภาคประชาชนสั่งคม อภิปรายปัญหาและเสนอแนวทางแก้ไข

(๓) ช่วงป่าย (ครึ่งหลัง) เป็นการอภิปรายถึงทางออกและการแก้ไขปัญหา โดยวิทยากรจากการ ปกครอง สำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติ สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง กระทรวงการต่างประเทศ และ อาจารย์คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ช่วงพิธีการและการบรรยาย

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานพระราชดำรัสเปิดการสัมมนา โดยมีใจความว่า ประเทศไทยได้พยายามพัฒนาภูมายิ่งด้วยสัญชาติ และสิทธิแห่งความเป็นพลเมืองของรัฐไทยให้มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศ แต่ในความเป็นจริงพบว่าปัญหา y ังคงมีอยู่และคั่งค้างมานาน หาข้อยุติไม่ได้ เพราะมีข้อจำกัดหรือข้อขัดข้องต่างๆ หลายประการ เป็นเหตุให้ชนกลุ่มนenneกล้ายเป็นผู้ด้อยโอกาส ไม่สามารถเข้าถึงสิทธิที่พึงมีพึงได้ตามหลักสิทธิมนุษยชน ขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะในเรื่องการศึกษา อาชีพ และการรักษาพยาบาล ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องจึงต้องร่วมกัน ขับคิดต่อไปอย่างร่วมคอบเพื่อหาราตรการที่เหมาะสม เป็นที่ตกลงกันได้ และทันยุคทันเหตุการณ์ อีกทั้ง มาตรการนั้นๆ ต้องไม่มีส่วนลิดرونสิทธิขั้นพื้นฐานที่กลุ่มชนเหล่านั้นพึงได้รับตามปฏิญญาสาがらว่าด้วยสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยยอมรับและสนับสนุน หากภูมายิ่งด้วยเรื่องดังกล่าวปรากฏผลดีในทางปฏิบัติ ก็ย่อมเป็นคุณแก่บ้านเมืองของเราเป็นอย่างมาก

การปฏิรูปสถาบันของปลัดกระทรวงมหาดไทย (นายกฤษฎา บุญราช) ได้พูดถึง "สถานการณ์และแนวทางแก้ไขปัญหาคนไร้รัฐไร้สัญชาติในประเทศไทย" โดยอธิบายความหมายของคนไร้รัฐ คนไร้สัญชาติ ที่มาของความไร้รัฐไร้สัญชาติ ประเภทของคนต่างด้าวที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย แนวทางการแก้ไขปัญหาด้วยกฎหมายและนโยบาย จำแนกตามสภาพปัญหา ทะเบียนราษฎร สิทธิอาศัย สัญชาติ และสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อชีวิต (การศึกษา การรักษาพยาบาล การประกอบอาชีพ การเดินทาง การก่อตั้งครอบครัว) ปัญหาอุปสรรคและความท้าทายในอนาคต

การบรรยายของวิทยากรชาวฝรั่งเศสและเยอรมัน เป็นการแข่งประสบการณ์และแนวทางปฏิบัติต่อคนไร้สัญชาติและคนที่มีปัญหาสถานะบุคคลของทั้ง ๒ ประเทศ ด้วยความที่ทั้ง ๒ ประเทศเป็นภาคีของอนุสัญญาฯ ด้วยสถานภาพคนไร้สัญชาติ ดังนั้นแนวปฏิบัติต่อคนไร้สัญชาติจึงจะเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เป็นส่วนใหญ่ สำหรับประเทศไทยฝรั่งเศสจะมีการพอดีกับความท้าทายของประเด็นคนไร้สัญชาติที่เป็นผู้ลี้ภัยด้วย

กล่าวคือ มีคนไร้สัญชาติจากประเทศอื่นที่ประสบภัยความตายอพยพเข้ามายังในประเทศไทยรั่งเศส เรื่องนี้ เป็นปัญหาที่ควรสนใจเป็นพิเศษซึ่งต้องใช้ความร่วมมือระหว่างประเทศไทยในการแก้ไขปัญหาต่อไป ส่วน ประเทศเยอรมันจะอธิบายขั้นตอนในการแก้ไขปัญหาจากการให้สิทธิอาศัยชั่วคราว ไปจนถึงการแปลง สัญชาติ ซึ่งต้องอาศัยอยู่ในประเทศไทยอย่างน้อยกว่า ๕ ปี

เวทีภาคประชาสังคม

ผู้แทนจากองค์กรพัฒนาเอกชนที่ทำงานเรื่องสถานะบุคคล ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร และสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้อภิปรายถึงประเด็นปัญหาเกี่ยวกับสถานะบุคคลและสิทธิมนุษยชนของคนไร้รัฐไร้สัญชาติ กรณีที่มีกฎหมายและนโยบายแล้วแต่เมืองหน้าที่การปฏิบัติและการบังคับใช้กฎหมายไม่มีประสิทธิภาพ และกรณีที่ยังไม่มีระเบียบปฏิบัติที่ชัดเจน โดยเน้นกลุ่มคนที่มีปัญหา ได้แก่ กลุ่มคนไทยที่กลับทางประเทศบ้านเกิดในพื้นที่อำเภอรัฐประทุม จังหวัดสระบุรี ซึ่งหลายครอบครัวมีภาระลำเนาอยู่ทั้งประเทศไทยและประเทศกัมพูชา (เมืองพระตะบอง เสียมราฐ) กลุ่มคนที่อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลากว่า 10 ปี ได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนบุคคลที่ไม่มีสถานะทางประเทศบ้านเกิด จำนวนนับแสนคน ซึ่งยังไม่มีแนวทางปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาสถานะบุคคล กลุ่มผู้ไม่มีสัญชาติที่ไม่สามารถขอแปลงสัญชาติเป็นไทย รวมถึงกรณีของอาจารย์อ้าย นามเทพ อาจารย์สอนดุริยางค์ของมหาวิทยาลัยพายัพ เนื่องจากไม่สามารถปฏิบัติตามแนวทางประกอบการพิจารณาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ชาวมองแగนและมันนิ (ชาไก) ซึ่งมีปัญหารือเรื่องสัญชาติ สิทธิทางวัฒนธรรม การถูกเอกสารเดาเปรียบด้วยความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ และชาวลาวอพยพ ซึ่งถูกบันทึกในทะเบียนราชบัญชีเป็นกลุ่มแรงงานต่างด้าว ทำให้เป็นอุปสรรคในการพิสูจน์บุคคล และการแก้ไขปัญหา รวมถึงเด็กนักเรียนนักศึกษาที่มีเลขประจำตัว ๑๓ หลักเป็นตัว G เป็นต้น

อย่างไรก็ต้องมีผู้อภิปรายได้ชื่นชมกระทรวงมหาดไทยที่ได้แก้ไขปรับปรุงหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติ ทำให้คนไร้รัฐไร้สัญชาติมีช่องทางเข้าสู่สิทธิในสถานะบุคคลและสัญชาติได้กว้างขวางและสะดวกมากยิ่งขึ้น

เวทีอภิปรายถึงทางออกและการแก้ไขปัญหา

สำนักงานสภากาลเมืองแห่งชาติ ได้พูดถึงต้นตอของปัญหาความเรื้อรังชาติส่วนหนึ่งของไทยมาจากการเกิดความขัดแย้งในประเทศไทยเพื่อนบ้าน ทำให้คนกลุ่มนี้ต้องอพยพเข้ามายังอาชัยในประเทศไทย ดังนั้น สภากาลเมืองแห่งชาติจึงให้ความสำคัญกับเรื่องความมั่นคง แต่ก็มองทิศทางของความมั่นคงในระยะยาว รวมถึงความมั่นคงของมนุษย์ประกอบด้วย โดยผู้แทนของสำนักงานสภากาลเมืองแห่งชาติยืนยันว่า แม้ การสำรวจคนไร้สัญชาติในลักษณะเก่าน่าจะไม่เกิดขึ้นแล้ว แต่หากเราพบเจอคนไร้สัญชาติที่อาชญากรรมในประเทศไทยและไม่มีเอกสารทะเบียนราษฎรเพื่อพิสูจน์ตัวบุคคล ก็สามารถใช้มาตรา ๓๘ วรรคสอง แห่ง พรบ.การทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ได้ ส่วนเรื่องสิทธิอาชัยก็ต้องมาพิจารณาตามกฎหมายคนเข้าเมือง อีกครั้งหนึ่ง

กรรมการปักครอง พุดถึงบทบาทของกรมฯ ในฐานะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ และการบังคับใช้กฎหมายในฐานะผู้รักษาการ ซึ่งต้องปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์กับทุกฝ่าย โดยกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาสถานะบุคคล ได้แก่ กฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร ซึ่งได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมให้สามารถจดแจ้งและบันทึกรายการบุคคลไว้ร่องที่มีภาระดำเนินอาชัยอยู่ในประเทศไทยได้โดยไม่ต้อง

อาศัยมติคณะรัฐมนตรี กฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองซึ่งกำหนดให้สิทธิอาศัยแก่คนไร้สัญชาติให้พ้นจาก การเป็นคนเข้าเมืองผิดกฎหมาย แต่ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด และกฎหมายว่าด้วย สัญชาติซึ่งกำหนดให้สัญชาติไทยแก่คนไร้สัญชาติที่เกิดในประเทศไทยที่มีคุณสมบัติตามที่คณะรัฐมนตรี กำหนด โดยมีพัฒนาการของการแก้ไขปัญหาสถานะบุคคลและสัญชาติตามที่เป็นลำดับ

กระทรวงการต่างประเทศ (กรมองค์การระหว่างประเทศ) ได้พูดถึงพัฒนาการด้านการจดทะเบียน คนเกิดของประเทศไทยซึ่งได้รับความชื่นชมจาก UNHCR และ Unicef เป็นอย่างมาก และได้แสดง ความเห็นว่าประเทศไทยควร rethink เรื่องการแปลงสัญชาติ โดยเฉพาะกลุ่มคนไร้สัญชาติหรือคนต่างด้าวที่ ทำคุณประโยชน์ให้แก่ประเทศไทยโดยศึกษาตัวอย่างของต่างประเทศ เช่นบางประเทศให้ผู้ขอแปลงสัญชาติ แสดงความจริงกักษตด้วยการสมัครเป็นทหารก่อนจะอนุมัติให้แปลงสัญชาติ นอกจากนี้ยังให้ความเห็น เกี่ยวกับประเด็นเรื่องผู้ลี้ภัยในเขตเมือง (urban refugees) ว่า ถ้าประเทศไทยไม่รับคิดปรับจัดการเรื่องนี้ให้ ถูกต้องไว้เป็นการล่วงหน้า ในไม่ช้าคนเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะกล้ายเป็นคนไร้สัญชาติกลุ่มใหม่ในประเทศไทย

อาจารย์คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้เสนอความเห็นเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาการ ปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่อำเภอและท้องถิ่นที่ใช้ดุลพินิจแตกต่างกัน ทำให้กระบวนการปฏิบัติตามกฎหมาย และมติคณะรัฐมนตรีไม่มีประสิทธิภาพ โดยเสนอว่ากระทรวงมหาดไทยน่าจะมีระเบียบว่าด้วยลักษณะ พยานเพื่อเป็นกรอบในการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่

คำถามจากที่ประชุม (สรุป)

๑. ชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มชาติพันธุ์ที่ได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน ตามยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคล เมื่อปี ๒๕๔๘ จะสามารถขอสถานะคนต่างด้าว เข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายได้หรือไม่ อย่างไร

๒. คนไม่มีสถานะทางทะเบียนตามมาตรา ๓๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ สามารถขออนุญาตเดินทางได้หรือไม่ และจะขออนุญาตทำงานได้หรือไม่ อย่างไร

๓. กรณีบุตรของแรงงานต่างด้าวที่เกิดในประเทศไทย จะสามารถขอสัญชาติไทยได้หรือไม่ อย่างไร และกรณีที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดหลักเกณฑ์ว่าคนที่จะขอสัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทว จะต้องไม่ถือสัญชาติของประเทศอื่น จะมีแนวทางปฏิบัติอย่างไร

๔. เสนอกระทรวงมหาดไทยพัฒนาระบบการแก้ไขปัญหาสถานะบุคคลในลักษณะของ one stop service โดยให้ภาคเอกชนและภาควิชาการเข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนต่างๆ อย่างเหมาะสม

ข้อมูลการปักครอง กระทรวงมหาดไทย
จัดนิทรรศการงานสัมมนาวิชาการ ในวันที่ 10 กรกฎาคม 2560

1. คนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่รัฐบาลมีนโยบายแก้ไขปัญหาเรื่องสถานะบุคคลและสัญชาติ
จำนวนทั้งสิ้น 488,105 ราย ประกอบด้วย
 - 1.1 ชนกลุ่มน้อยและกลุ่มชาติพันธุ์ที่อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลานาน และบุตรที่เกิดในประเทศไทย จำนวน 400,731 ราย
 - 1.2 เด็กและบุคคลที่ศึกษาเล่าเรียนในสถานศึกษา จำนวน 78,676 ราย
 - 1.3 บุคคลไร้根蒂 จำนวน 8,670 ราย
 - 1.4 บุคคลที่ทำคุณประโยชน์ให้กับประเทศไทย จำนวน 28 ราย
2. ผลการดำเนินการให้สถานะคนเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายและการให้สัญชาติไทยในการกิจของกระทรวงมหาดไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ.2535 ถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ.2560 มีดังนี้
 - 2.1 ให้สัญชาติไทยแก่คนไร้รากสัญชาติกลุ่มน้อยและกลุ่มชาติพันธุ์ แล้วทั้งสิ้น 255,893 ราย
จำแนกได้ ดังนี้
 - 1) การลงรายการสัญชาติไทยให้แก่ชาวไทยภูเขา จำนวน 106,461 ราย
 - 2) การลงรายการสัญชาติไทยให้คนที่ถูกถอนสัญชาติหรือไม่ได้สัญชาติไทยโดยประกาศของคณะกรรมการปฏิรูปตัว ฉบับที่ 337 จำนวน 48,914 ราย
 - 3) การให้สัญชาติไทยตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ ซึ่งเป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยที่มอบให้ผู้ว่าราชการจังหวัด จำนวน 93,072 ราย
 - 4) การให้สัญชาติไทยแก่กลุ่มคนไทยพลัดถิ่นที่อพยพมาจากจังหวัดเกาะกง กัมพูชา และเมืองมะริด ทวาย ตะนาวศรี จำนวน 7,446 ราย
 - 2.2 ให้สถานะคนเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมาย จำนวน 30,881 ราย
3. จากข้อมูลตามข้อ 2 เป็นผลงานของรัฐบาลชุดนี้ที่ให้สัญชาติไทยแล้ว จำนวน 24,335 ราย โดยจะเป็นนักเรียนสังกัด สพฐ. และโรงเรียนในพระราชนูเคราะห์ที่ได้สัญชาติไทยแล้ว จำนวน 13,128 ราย